

Samen tegen kinder- armoede

Alliantie
Kinderarmoede®
Nederland

VOOR IEDER GEZIN, VOOR IEDER KIND

Nederland is een bevoorrechte plek om op te groeien. Een plek waar we ons veilig en gezond kunnen ontwikkelen. Een plek waar we leven als vrije burgers en waar we mogen worden wie we willen zijn. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet. Ook in Nederland niet. Eén op de negen kinderen leeft onder de armoedegrens. Dat zijn 378.000 kinderen.

Deze kinderen slapen niet onder een brug, maar ze krijgen maar een keer per dag te eten of ze hebben geen warme jas. Ze kunnen geen lid worden van een sportclub, niet trakteren of mee op schoolreisje. Ze worden gepest en buitengesloten omdat ze oude kleren dragen en nooit meedoen. Deze 378.000 kinderen worden thuis geconfronteerd met ongezonde stress over geldgebrek. Iedere dag weer.

Armoede bedreigt de ontwikkeling en het zelfvertrouwen van deze kinderen, die daarmee hogere gezondheidsrisico's lopen. Hoe kan dit in een welvarend land als

Nederland? Met de Alliantie Kinderarmoede willen we armoede onder kinderen uitbannen en voorkomen. Voor minder doen we het niet. We brengen mensen en organisaties bij elkaar die kinderarmoede willen aanpakken. Daarbij luisteren we altijd naar de wensen van de kinderen en de gezinnen.

Wij, de initiatiefnemers van de alliantie, zijn het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, Missing Chapter Foundation en Alles is Gezondheid. Drie organisaties die hun motivatie, ideeën en praktijkervaringen bundelen en die verheugd zijn te kunnen melden dat nu al meer dan tachtig partijen zich hebben aangesloten om met elkaar van Nederland een veilig en gezond land te maken. We zoeken helden. We vragen de grootste inzet en de juiste. Voor ieder gezin. Voor ieder kind.

Alliantie Kinderarmoede:
Nederlands Centrum Jeugdgezondheid
Missing Chapter Foundation
Alles is Gezondheid

BELOFTE

Ja wij, partijen van de Alliantie Kinderarmoede, onderschrijven onderstaande missie en beloven de opgesomde activiteiten uit te voeren.

Eén op de negen kinderen in Nederland leeft onder de armoedegrens. Kinderen die opgroeien in armoede lopen hogere gezondheidsrisico's en worden belemmerd in hun (talent)ontwikkeling. Een gegeven dat niet past bij een welvarend land als Nederland, maar dat tegelijkertijd wel de dagelijkse werkelijkheid is.

Wij willen armoede onder kinderen uitbannen en stellen daarbij stevige doelstellingen: in 2030 zijn kinderen niet meer de dupe van armoede en zijn er geen nieuwe gezinnen meer die in armoede vervallen. Dit streven kan alleen als wij gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en ons onvoorwaardelijk inzetten. Met de Alliantie Kinderarmoede brengen we organisaties uit alle hoeken van de samenleving bij elkaar om samen nieuwe, creatieve en slimme oplossingen te bedenken voor de aanpak van kinderarmoede.

Iedere organisatie neemt hierin haar aandeel en maakt impactvolle stappen om de effecten van kinderarmoede terug te brengen naar nul.

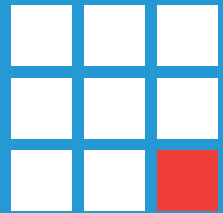
Het hoofdduitgangspunt daarbij is dat wij in alles wat we doen altijd luisteren naar de wensen van de kinderen en de gezinnen.

We zetten ons in voor het volgende:

- Wij signaleren armoede, maken dit bespreekbaar en weten welke andere organisaties betrokken kunnen worden bij de oplossing ervan.
- Wij doen wat in onze mogelijkheid ligt om de (gezondheids)gevolgen van armoede binnen (aanstaande) gezinnen op te lossen.
- Wij werken actief samen en laten zien wat werkt.

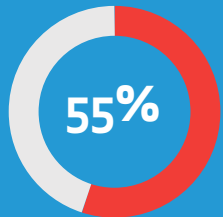
Bovendien werken wij mee aan de (jaarlijkse) monitoring over de uitvoering van de activiteiten en voortgang van de pledge.

CIJFERS OVER ARMOEDE

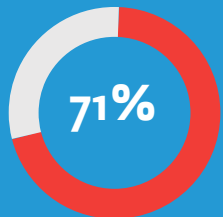
1 op de 9 kinderen in Nederland leeft in armoede

Het criterium is dat kinderen in een huishouden leven dat een besteedbaar inkomen heeft onder de grens van 'niet veel, maar toereikend', zoals vastgesteld door het NIBUD.

Omvang van armoede is vaak onbekend*

55% van de leerkrachten schat de omvang van armoede onder kinderen onjuist in of heeft geen idee van de omvang.
8% van de leerkrachten weet dat de meerderheid van kinderen in armoede een ouder (of ouders) heeft met een betaalde baan.

Armoede is moeilijk te signaleren*

71% van de leerkrachten vindt het niet gemakkelijk om armoede te signaleren.
8% vindt dit zelfs helemaal niet gemakkelijk.

* Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op het onderzoek 'Armoede in de Klas', in opdracht van ABN AMRO Foundation (2018).

SAMEN TEGEN ARMOEDE

KINDERARMOEDE IN NEDERLAND

In Nederland groeien maar liefst 378.000 kinderen en jongeren op in armoede. Dat betekent dat 1 op de 9 kinderen en jongeren zich zorgen maken of er wel geld is voor eten of schoolspullen, dat ze stress voelen bij hun ouders, zelf gespannen zijn en zich moeilijker kunnen concentreren op school. Daarnaast is er een reëel risico op sociale uitsluiting, omdat ze om financiële redenen niet of onvoldoende kunnen deelnemen aan activiteiten binnen en buiten school. En dan zijn er ook de negatieve gevolgen voor (hun gezondheid op) de langere termijn.

Om kinderen uit deze gezinnen in staat te stellen kansrijk op te groeien, stelt het kabinet sinds 2017 structureel €85 miljoen extra per jaar ter beschikking aan gemeenten. De gemeenten zorgen met dit geld voor voorzieningen in natura, zoals het kunnen meedoen op school aan sport, aan cultuur en aan sociale activiteiten. Hiermee stijgt op de korte termijn de eigenwaarde van deze kinderen. Er is alleen meer nodig. We willen ook dat kinderen op de lange termijn de regie op hun eigen leven terugkrijgen.

ZO ZIJN WIJ GESTART

De Alliantie Kinderarmoede is ontstaan vanuit een samenwerking tussen het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ), Missing Chapter Foundation en Alles is Gezondheid. Wij geloven dat we kinderarmoede alleen kunnen aanpakken als we gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en ons onvoorwaardelijk inzetten. Met de Alliantie Kinderarmoede brengen we organisaties uit alle hoeken van de samenleving bij elkaar om samen nieuwe, creatieve en slimme oplossingen te bedenken voor de aanpak van kinderarmoede. Iedere organisatie neemt hierin haar aandeel waarmee we impactvolle stappen zetten om de effecten van kinderarmoede terug te brengen naar nul. Het uitgangspunt daarbij is dat wij in alles wat we doen altijd luisteren naar de wensen van de kinderen en de gezinnen.

NEDERLANDS CENTRUM JEUGDGEZONDHEID

Zorg redt levens, preventie redt generaties. De jeugdgezondheidszorg (JGZ) is de expert in preventie. De JGZ levert met haar fijnmazig en landelijk dekkend netwerk een belangrijke bijdrage aan het bestrijden van kinderarmoede. Armoede is vaak een gevolg van meerdere (complexe) factoren en vraagt om een brede aanpak. De JGZ is een essentiële schakel in het vroegtijdig signaleren van armoede én in het ondersteunen van gezinnen in armoede bij de opvoeding van kinderen. Met het actieplan Aanpak Kinderarmoede pakt de JGZ haar verantwoordelijkheid.

Om de gezondheid en ontwikkelingskansen van alle kinderen in Nederland te bevorderen, is een landelijke, sectorbrede jeugdgezondheidszorg (JGZ) agenda ontwikkeld: de JGZ Preventieagenda. Via de pijlers hechting, ouderschap, weerbaarheid en gezondheid zetten wij in op maatschappelijke uitdagingen - zoals kinderarmoede - die een bedreiging kunnen zijn voor de gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen.

MISSING CHAPTER FOUNDATION

Missing Chapter Foundation maakt zich hard voor kind-inclusie. Omdat kinderen er recht op hebben en omdat hun creatieve denkkraft beslissingen beter maakt. Missing Chapter Foundation agendeert, helpt besluitvormers en faciliteert op allerlei manieren gelijkwaardige de dialoog tussen generaties. In het kader van de Alliantie Kinderarmoede nemen wij de aanbevelingen van de Sociaal-Economische Raad

en de Kinderombudsvrouw van harte. Daarnaast hebben in vijf gemeenten kinderen meegedacht over het niet alleen voorkomen, maar ook verminderen van armoede onder hun leeftijdsgenootjes. Dit waren drie belangrijke inzichten:

1. Ken personen in armoede en kweek begrip voor de problematiek van armoede in Nederland. Praat met mensen die in armoede leven!
"Als je weet dat je niet de enige bent en dat mensen je willen helpen, ga je er sneller over praten. Het helpt echt als je dit anoniem kunt doen."
- Raad van Kinderen Deventer
2. Leg het accent naast primaire basisbehoeften op het voorkomen van sociale uitsluiting. Kinderen willen meedoen, kunnen ontspannen en een passie hebben, net als alle kinderen.
"Verschil is oké, maar we zijn wel gelijkwaardig! Ook al hebben mensen minder geld, ze mogen zich niet arm voelen."
- Raad van Kinderen Groningen
3. Iedereen moet meehelpen en samenwerken. Zorg dat niemand door regels buiten de boot valt. "Vertel bedrijven hoe belangrijk het is dat zij ook helpen strijden tegen armoede. Ze kunnen bijvoorbeeld langs scholen gaan voor gastlessen, of aan hun werknemers vertellen hoe je het beste met je geld omgaat. Ook kunnen supermarkten gezonde voeding uitdelen."
- Raad van Kinderen Den Haag

ALLES IS GEZONDHEID

Met een netwerk van ruim 3000 publieke en private partners stimuleert Alles is Gezondheid de maatschappelijke beweging naar een gezonder en vitaler Nederland. Met elkaar ontwikkelen we preventieve initiatieven en integrale projecten in de zorg, op school, in de wijk, op het werk, thuis en in het groen. Juist op het snijvlak van deze domeinen valt de grootse gezondheidswinst te boeken.

Alles is Gezondheid zet zich in om de problematiek rond kinderarmoede te agenderen en bespreekbaar te maken. Kinderarmoede zorgt voor stressvolle ervaringen die de gezondheid van kinderen niet ten goede komen. Ze kampen met hoofdpijn, buikpijn, stress, vermoeidheid, depressie, stoornissen, etc. Ook op latere leeftijd hebben ze een grotere kans op ziekte en vertonen ze vaker ongezond gedrag. Verder zorgt opgroeien in armoede voor een rem op de talentontwikkeling van honderdduizenden kinderen.

De landelijke expertmeeting Kinderarmoede op 24 mei 2018 in Groningen heeft veel inzicht gegeven in de problematiek rond kinderarmoede en hoe ervaringsdeskundigen een leven lang door de effecten overschaduw kunnen blijven. Opgroeien in armoede heeft een enorme (emotionele) impact waarmee ervaringsdeskundigen een leven lang moeten 'dealen'. Voor sommigen een struggle for life. Een ervaringsdeskundige: "(Kinder)armoede is een gevoel, een gevoel van 'schuld', 'schaamte', 'onzekerheid', 'niet goed genoeg

zijn', dat ontstaat vanuit een gemis. Een gevoel dat vaak wordt doorgegeven van generatie op generatie."

Tijdens de expertmeeting, georganiseerd door Alles is Gezondheid en de Hanzehogeschool, werd door de deelnemers de vraag gesteld waarom kinderarmoede nog steeds geen maatschappelijke gewetensvraag is. Een van de belangrijkste conclusies was: "De sleutel voor het aanpakken van kinderarmoede ligt volgens ervaringsdeskundigen vooral in het 'samen doen'. Kinderen, ouders en ervaringsdeskundigen werken samen aan het duurzaam en structureel verbeteren van hun situatie. Waar nodig ondersteund door professionals."

Ook de relatie tussen armoede en onderwijs heeft de aandacht van Alles is Gezondheid. Alles is Gezondheid werkt rond het thema kinderarmoede nauw samen met het Programma Gelijke Kansen OCW. Zo wordt gezamenlijk ingezet op het ontwikkelen van een minidocumentaire met ervaringsdeskundigen, en participeert het programma Gelijke Kansen in de Publieksacademie Kinderarmoede Noord Nederland.

STRESSOR 'OPGROEIEN IN ARMOEDE' HEEFT GROTE GEVOLGEN VOOR GEZONDHEID VAN KINDEREN

dr. Frans Pijpers

dr. Yvonne Vanneste

prof. dr. Frans Feron

NCJ-adviseur dr. Frans Pijpers (ook werkzaam geweest als huisarts, jeugdarts en onderzoeker), NCJ-adviseur dr. Yvonne Vanneste (ook werkzaam geweest als arts Maatschappij & Gezondheid, jeugdarts, beleidsadviseur en projectmanager) en prof. dr. Frans Feron (hoogleraar sociale geneeskunde aan de Maastricht University) voerden in 2018 een literatuuronderzoek uit naar **Early Life Stress (chronische, schadelijke stress) bij kinderen.**

Op 1 februari jl. werd dit literatuuronderzoek uitgebracht in het boek **Stress bij kinderen: hoe houden we het gezond? Een belangrijke uitkomst was: opgroeien in armoede is een stressor die grote gevolgen kan hebben voor de gezondheid van kinderen op latere leeftijd. Early Life Stress bij kinderen kan op latere leeftijd zorgen voor serieuze problemen, zoals burn-out, overgewicht,**

depressie, verslaving en hart- en vaatziekten. Naast individueel leed heeft dit maatschappelijk ook veel impact.

Armoede vroeg in het leven beïnvloedt de ontwikkeling van het lichaam en de hersenen negatief door herhaalde stress. Op hersenscans is te zien dat de hersenen van kinderen die in armoede opgroeien al op driejarige leeftijd minder ontwikkeld zijn dan die van andere kinderen (Hanson, 2013; Sripada, 2014; Holz, 2015). Ook de waarden van het meetbare hormoon cortisol in het bloed van een driejarige zijn hoger bij kinderen die leven in armoede. Dit geeft aan dat deze kinderen meer aan stress lijden dan andere kinderen (Evans, 2011). Sociale steun en gerichte interventies kunnen de biologische effecten van opgroeien in armoede voorkomen of compenseren.

Uit onderzoeken blijkt verder:

- dat armoede regelmatig stressreacties bij kinderen veroorzaakt. Kinderen voelen zich vaak hulpeloos en hebben meer stress dan hun ouders vanwege de onmacht van hun situatie.
- dat ouders de neiging hebben minder aandacht aan hun kinderen te besteden op stressvolle momenten omdat zij prioriteit geven aan andere verplichtingen die een reactie vragen (zoals geld verdienen voor voedsel). (Neel, 2013)
- dat financiële moeilijkheden in het gezin en negatieve omgevingsfactoren een negatieve invloed hebben op de ontwikkeling van de hersenen.

JGZ PREVENTIEAGENDA

Om de gezondheid en ontwikkelingskansen van alle kinderen in Nederland te bevorderen, is een landelijke, sectorbrede jeugdgezondheidszorg (JGZ) agenda ontwikkeld: de JGZ Preventieagenda. Via de pijlers hechting, ouderschap, weerbaarheid en gezondheid zetten wij in op maatschappelijke uitdagingen – zoals kinderarmoede – die een bedreiging kunnen zijn voor de gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen. Opgroeien in armoede is een stressvolle omstandigheid voor een kind. Wanneer dit langdurig aanhoudt,

kan het leiden tot toxische (schadelijke) stress en daarmee is het van grote invloed op de gezondheid en het later functioneren van het kind.

Kijk voor meer informatie op www.ncj.nl/earlylifestress.

ERVARINGSDESKUNDIGE AAN HET WOORD

Anneke Sweep

(ervaringsdeskundige bij
st. Neos, een regionale
organisatie voor maat-
schappelijke opvang)

Anneke: Mijn verhaal begint al in mijn jeugd. Wij zorgden thuis voor ons meervoudig gehandicapte zusje. Dit was voor de tijd van de PGB's, en het systeem was er op ingesteld dat kinderen met een handicap buitenshuis werden opgevangen. In die zin waren mijn ouders vooruitstrevend, zij wilden ons zusje thuis houden en zelf verzorgen. Mijn ouders kregen geen enkele tegemoetkoming in de kosten, alles betaalden zij zelf. Ondanks de baan van mijn vader, bleef er daardoor maar net genoeg geld over om van te leven. Tot mijn zestiende was alles tweedehands, kleding en speelgoed waren giften van burens en ik wist 'thuis kan ik niet om een ijsje vragen'. Mijn ouders hebben er alles aan gedaan ons een goede jeugd te bezorgen, zij waren creatief en hebben een positieve levenshouding. "Iedereen heeft beperkingen, wij kijken naar mogelijkheden en wat wel kan". Dit heeft zo veel verschil gemaakt voor ons. Deze open houding van mijn ouders zorgde er ook voor dat er veel hulp van buiten was. Onze wijk vormde een hechte gemeenschap en op mijn basisschool werd er rekening gehouden met onze thuissituatie. Van mijn ouders heb ik de handvatten gekregen om met armoede te kunnen leven, in praktische zin maar ook mentaal. Zo hebben wij de armoede overleefd.

Op de middelbare school ben ik erg gepest. Ik viel buiten de boot, zag er anders uit en had geen geld om me te kleden zoals de andere leerlingen. Als student heb ik opnieuw in armoede geleefd. Mijn ouders konden mij financieel niet ondersteunen en ik wilde hen ook niet te veel vragen, zij werden al genoeg belast met de zorg voor mijn zusje. De stress rondom geld tijdens mijn studie en het pesten op de middelbare school hebben tot een depressie geleid. Na mijn studie bracht het (niet kunnen) aflossen van mijn studieschuld mij opnieuw in de financiële problemen. Financiële zorgen sloopt de mens. Na een aantal jaren in de schuldhulpverlening ben ik er nu bovenop. Sinds mijn 34e ben ik uit de armoede. Door mijn ervaring ken ik het financiële systeem als geen ander en nu help ik als ervaringsdeskundige anderen daar gebruik van te maken. Veel (met name werkende) armen weten niet op welke regelingen zij aanspraak kunnen maken. De bureaucratie rondom de regelingen vraagt veel van mensen, lang niet iedereen is (taal)vaardig genoeg om daar zijn weg in te vinden.

Het is zo'n drempel voor mensen om om hulp te vragen, alleen al het gebouw van de gemeente binnen te lopen bijvoorbeeld. Deze schaamte zit hen in de

weg. Kinderen nemen deze schaamte over van hun ouders. Het netwerk dat mijn ouders hadden, hun goede contacten en de hulp die zij kregen, dit is niet vanzelfsprekend. Het is belangrijk dat de schaamte rondom armoede verdwijnt, dan gaan er deuren open.

ERVARINGSDESKUNDIGE AAN HET WOORD

Alinda Scheepers

(ervaringsdeskundige
in armoede en sociale
uitsluiting)

Alinda: Ik kom uit een gezin van ondernemers, mijn ouders zijn harde werkers die goed voor zichzelf konden zorgen. Tot ik acht jaar was. Buiten de schuld van mijn ouders om ging het bedrijf failliet. Opeens waren wij arm. Dat kende wij niet, en dat kende onze omgeving niet. Ik ging naar een school in een villawijk. Mijn medeleerlingen hadden het goed thuis, en ik paste daar niet meer bij. Kinderen zien dat je anders bent, dat je er anders uitziet omdat er geen geld is voor kleding. Dat maakt veel uit als je jong bent. Met verjaardagen en feestjes gingen zij naar de bioscoop en andere leuke dingen doen. Ik kon niet met hen mee doen en had daardoor weinig vrienden.

Thuis werd er bij ons niet gepraat over armoede. Mijn ouders probeerden er bovenop te komen. Je vuile was buiten hangen, dat deed je niet. Het taboe en de schaamte maakte het voor mij moeilijker contact te maken met andere kinderen. Deze schaamte droeg ik met me mee, ook toen ik later zelf in de armoede terecht kwam.

Na mijn scheiding raakte ik financieel in de problemen. Ik kocht kleding voor mijn kinderen op afbetaling. Ik dacht 'ik kom er wel bovenop, ik vind wel een manier'. Maar toen ik ziek werd, kon ik niet meer werken. Ik heb lang niet om

hulp durven vragen, daar was ik te trots voor. Ik was zo gewend mijn eigen boontjes te doppen. Maar dat ging niet meer. Ik was mijn rol kwijt, als werknemer, als lid van de maatschappij. Ik zakke steeds verder weg, tot het moment dat er geen eten meer was voor mijn kinderen.

Armoede maakte je wereld heel klein. Je trots is vaak nog het enige wat je hebt en het kost dan veel moeite om voorbij je schaamte te komen. Om uit de armoede te komen heb je veel kracht nodig en hulp van anderen. De meeste hulp heb ik gehad van lotgenoten. Andere moeders die leefden op een minimaal inkomen en mij leerden omgaan met mijn situatie.

Mijn kinderen hadden het geluk op een school te zitten waar men goed omging met diversiteit. Voor de school was iedereen gelijk, waar je ook vandaan kwam en wat je thuis ook had. Daardoor ondervonden de kinderen op school geen hinder van hun thuissituatie, en hadden zij veel vrienden. Helaas zijn er nog veel scholen waar armoede geen thema is. Niet in het lesprogramma en niet bij de leerkrachten. Er zijn tegenwoordig veel voorzieningen en er is veel praktische hulp. Armoede wordt daardoor minder zichtbaar. Je kunt het niet meer aan iemand zijn kleding zien. Maar dat het

minder zichtbaar is, betekent niet dat het er niet is. Als leerkracht moet je armoede leren herkennen.

Armoede is meer dan een gebrek aan geld. Er wordt nog te weinig de link gelegd tussen armoede en (mentale) gezondheid. Stress leidt tot gezondheidsklachten en wordt doorgegeven aan de kinderen. Door middel van coaching, hulp van maatschappelijk werk en de GGZ kun je mensen leren omgaan met hun situatie.

Ervaringsdeskundigen spelen hierbij een belangrijke rol. De wederzijdse herkenning draagt bij aan het vertrouwen. Ervaringsdeskundigen kunnen het positieve voorbeeld zijn dat velen missen in hun eigen omgeving. Ik ben geholpen door ervaringsdeskundigen en nu werk ik zelf als ervaringsdeskundige armoede en sociale uitsluiting. Dankzij mijn eigen ervaring kan ik de leefwereld van mensen in armoede en het systeem dichterbij elkaar brengen.

PARTNER

Aldi

Aldi is één van de grootste Europese detailhandelsondernemingen met ongeveer 500 filialen in Nederland. Een belangrijke voorwaarde voor het succes is dat we ons verder ontwikkelen en nu en in de toekomst verantwoordelijkheid nemen. Hierbij gaat het om onze visie op verantwoordelijkheid, de duurzaamheid van onze productieketens en onze betrokkenheid bij de samenleving.

ACTIVITEITEN

Toetreding tot de Alliantie Kinderarmoede past goed bij Aldi, omdat wij graag een maatschappelijke bijdrage willen leveren. Voorbeelden van maatschappelijke bijdrages zijn onze samenwerkingen met Voedselbanken Nederland en Jongeren Op Gezond Gewicht, en het partnership met het Nationaal Schoolontbijt in 2018.

Aldi ondersteunt de doelstelling van de Alliantie Kinderarmoede om kinderarmoede uit te bannen in Nederland. Wij willen eraan bijdragen dat geen enkel kind met honger in de klas zit. Daarom gaan wij uiterlijk per 2020 vanuit onze winkels brood doneren aan scholen. Hiermee kunnen de scholen kinderen in armoede voorzien van een ontbijt of lunch. Zo wordt geen enkel kind belemmerd in zijn of haar (talent)ontwikkeling.

'Armoede geeft op
alle fronten stress.
Door vertrouwen op
te bouwen met de klant,
maak je het verschil
voor ouders en kinderen
en haal je hen uit het
isolement. Praat erover.
Dat geeft lucht!'

(Emmy Visser, jeugdverpleegkundige en
ambassadeur jeugdverpleegkundigen)

PARTNER

Menzis

Als Onderlinge verzekeren wij samen de toegankelijkheid en betaalbaarheid van kwalitatief goede zorg en werken we aan de leefkracht van ieder mens. We willen dat bereiken met een scherpe premie, een goede polis, persoonlijke dienstverlening en toereikende doelmatige zorginkoop. We willen ons bovendien onderscheiden als koploper in digitale gezondheid coaching, met inzet op preventie.

ACTIVITEITEN

Om te bereiken dat kinderen niet meer de dupe van armoede zijn en geen nieuwe gezinnen in armoede vervallen, gaat Menzis zich inzetten om in de beoogde samenwerking met de gemeente Den Haag ook een regeling aan te bieden aan 1200 bij Menzis ingeschreven gezinnen in de bijstand met in totaal 1720 kinderen die kampen met zorgpremieschulden. Die regeling houdt in dat met deze gezinnen haalbare afbetalingsregelingen tot stand komen, zodat na verloop van tijd bestaande restschulden (bij Menzis een kleine drie miljoen euro) bij de zorgverzekeraar kunnen worden kwijtgescholden.

Gedurende de afbetalingsperiode kunnen de verzekerden weer aanvullend verzekerd worden via de collectieve gemeentelijke zorgverzekering. Hierdoor kunnen kinderen waar nodig weer gebruikmaken van aanvullende extra dekkingen, zoals bijvoorbeeld voor beugels, brillen, contactlenzen en tandheelkunde. Door op deze manier schulden aan te pakken, dragen we bij aan minder stress binnen het gezin. Dat zorgt voor meer toekomstperspectief, meer bestedingsruimte en minder zorgmijding. Vroegtijdig werken aan gezonde betaalrelaties draagt bovendien bij aan een goed ontwikkelklimaat en daarmee aan een gezonde(re) leefstijl, ook op langere termijn. En dat is goed voor het kind.

PARTNER

Uitgeverij Lemniscaat

Lemniscaat is een van de oudste en bekendste kinderboekenuitgevers van Nederland. Als onafhankelijke uitgeverij vertegenwoordigt Lemniscaat een uniek boekenaanbod van hoge kwaliteit. Wat de kleurrijke en bijzondere titels van Lemniscaat verbindt, is een gevoel van betrokkenheid: zowel bij lezers als auteurs en illustratoren, en bij personages en de maatschappij.

ACTIVITEITEN

- In februari 2019 is Lemniscaat in samenwerking met Nederlandse boekhandels het initiatief Welkom! gestart. Ouders van een baby tot drie maanden kunnen bij deelnemende boekhandels het liedjesprentenboek *Slaap kindje slaap* van Marijke ten Cate ontvangen als welkomstgeschenk. Elk kind verdient een leven vol verhalen en liedjes – dat leven begint in de boekhandel!
- Lemniscaat ondersteunt de leesbevorderingscampagne Geef een (prenten)boek cadeau! Met als missie alle kinderen in Nederland en Vlaanderen te laten opgroeien tussen de boeken. Door de nadruk te leggen op 'geven', hoopt de stichting alle kinderen te bereiken – ook de kinderen die, om wat voor reden ook, thuis geen boeken hebben.

Lemniscaat Rotterdam

'Als je de kinderen
wilt helpen, zul je
ook de ouders,
moeten helpen.'
(ervaringsdeskundige)

PARTNER

Unilever – Zwitsal

Unilever Benelux heeft als purpose om **dagelijkse momenten mooier te maken voor iedereen: duurzamer, gezonder en echt samen. Voor Zwitsal specifiek is de purpose: 'We begrijpen hoe het voelt'. Beide sluiten goed aan bij het streven om armoede binnen Nederlandse gezinnen op te lossen.**

ACTIVITEITEN

- Het afrekenen van het ideaalbeeld dat het ouderschap perfect moet zijn. Dat beeld wordt vaak geschetst door media en merken.
- Het aanbieden van producten aan mensen onder de armoedegrens via consultatiebureaus, kinderdagverblijven en stichtingen die zich inzetten tegen kinderarmoede.

PARTNER

Gemeente Hoogeveen

Hoogeveen is een middelgrote gemeente in Drenthe, met relatief veel sociaal-economisch zwakke gezinnen.

ACTIVITEITEN

Vanuit de gemeente Hoogeveen/Jong Hoogeveen zetten we in op de volgende doelen:

- Wij signaleren armoede, maken dit bespreekbaar en verwijzen naar passend hulpaanbod. Dit doen we onder andere door ervaringsdeskundigen binnen het onderwijs in te zetten, -intermediairs een actieve rol te geven in het signaleren en bespreekbaar maken van financiële problemen, en door gezinnen met kinderen te stimuleren gebruik te maken van het aanbod aan inkomensondersteunende en kostenbesparende maatregelen.
- Wij zorgen dat kinderen en jongeren ondanks financiële problemen kunnen meedoen aan de maatschappij en sociale activiteiten. Hierbij zorgen wij voor goede ondersteuning, onder andere van het kindpakket, het Jeugdfonds sport en cultuur en door het ondersteunen van Stichting leergeld.
- Wij zetten in op de methodiek *mobility mentoring* en zoeken zo oplossingen voor financiële problemen die aansluiten bij de leefwerelden van gezinnen. Ook gaan we in gesprek met kinderen en jongeren over oplossingen voor vraagstukken over armoede en financiële problemen.

'Help scholen met een lespakket en gastlessen. Of vertel ze waar kinderen en hun families hulp kunnen krijgen.'

(Raad van Kinderen Leiden)

PARTNER

Hogeschool Rotterdam, onderzoeksgroep Ouders in Rotterdam Zuid

Onderzoeksgroep Ouders in Rotterdam Zuid maakt deel uit van Kenniscentrum Talentontwikkeling van Hogeschool Rotterdam. De onderzoeksgroep verdiept zich in de vragen hoe scholen en organisaties in het sociale domein de samenwerking met ouders in achterstandssituaties kunnen verbeteren, en hoe zij kunnen bijdragen aan de opvoedkracht van deze ouders. De onderzoeksgroep ontwikkelt wetenschappelijk onderbouwde en in de praktijk beproefde werkwijzen met en voor scholen/organisaties en deelt deze in de Gereedschapskist voor beter samenwerken met ouders. We koppelen op deze wijze onderzoek aan de praktijk en de opleiding van leraren en sociale professionals.

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

ACTIVITEITEN

Met vijf scholen (basisscholen en voortgezet onderwijs) in en om Rotterdam ontwikkelen wij werkwijzen die helpen om op school:

- kinderarmoede beter te signaleren.
- leerlingen en ouders te ondersteunen die met (de stress van) armoede en schulden worden geconfronteerd.
- ouders beter door te verwijzen naar regelingen en fondsen.
- in overleg met kinderen en ouders die in armoede verkeren deze werkwijzen uit te proberen en aan te scherpen.

PARTNER

GGD Limburg-Noord

De GGD Limburg-Noord is een publieke gezondheidsorganisatie die is gericht op het bevorderen van de gezondheid met name door het tegengaan en vroegtijdig opsporen van ziekten (preventie). Wij werken voor ruim 515.400 inwoners verdeeld over 15 gemeenten in Noord- en Midden-Limburg.

ACTIVITEITEN

- Signaleren en bespreekbaar maken van armoede in gezinnen die bij de JGZ komen.
- Uitvoeren van onderzoek naar het instrument 'aanvraag bijstandsuitkering'; wanneer wordt échte steun gegeven en wanneer wordt échte steun ervaren? Op basis hiervan kan de aanvraag worden verbeterd.
- Het gesprek aangaan met gemeenten rondom armoede en gezondheid, en het bevorderen van een adequate aanpak (bijvoorbeeld het kindpakket).

'In de kern van
moeilijkheden schuilen
mogelijkheden.'

(Josine Bergsma, stafverpleegkundige
jeugdgezondheid GGD-NOG)

PARTNER

GGD Regio Utrecht

GGD Regio Utrecht werkt voor 26 gemeenten in de provincie Utrecht. Jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor 25 gemeenten, niet de stad Utrecht.

ACTIVITEITEN

- Signaleren van armoede tijdens een aantal contactmomenten van de JGZ.
- Per gemeente is er een aandachtsfunctionaris armoede vanuit de JGZ die de sociale kaart op orde houdt.
- De aandachtsfunctionaris zoekt de verbinding met het lokale netwerk zodat ouders snel en op de juiste wijze ondersteund kunnen worden.

PARTNER

Healthy Ageing Network Northern Netherlands

Healthy Ageing Network Northern Netherlands mobiliseert alle ondernemers, denkers en beslissers die kunnen bijdragen aan een gezondere regio om samen te bouwen aan een omgeving die gezondheid stimuleert. Van bewegen en voeding tot een gezonde omgeving, zingeving en sociale samenhang. Samen zetten wij ons in voor meer gezonde jaren in Noord-Nederland.

Healthy Ageing Network
Northern Netherlands
Region of Knowledge and Development

ACTIVITEITEN

- De problematiek van kinderarmoede nog beter op de kaart zetten door dit onderwerp in ons netwerk bespreekbaar te maken en de bewustwording te vergroten. Als netwerkorganisatie nemen wij dit thema mee in onze communicatiemiddelen en -uitingen zodat andere partijen op de hoogte worden gehouden van ontwikkelingen en nieuwe informatie. Daarnaast brengen wij relevante partijen met interesse voor dit thema bij elkaar, en waar mogelijk initiëren wij zelf (of haken aan op) gerelateerde initiatieven en bijeenkomsten.
- HANNN organiseert op 3 juni 2019 een Publieksacademie in de Stadsschouwburg Groningen samen met NDC Media groep, Zorg Innovatie Forum Groningen, Hanzehogeschool, Programma Gelijke Kansen OCW en Alles is Gezondheid. Voorafgaand aan deze bijeenkomst is een publiekscampagne om lezers van veertig dag- en weekbladen te informeren over de gevolgen van kinderarmoede en het thema bespreekbaar te maken.

'Praat met en niet
over kinderen die
in armoede leven.
Dan ontdek je ineens,
heel andere dingen.'

(genoemd door alle Raden van
Kinderen in gemeenten)

PARTNER

Stichting Discussiëren Kun Je Leren (DKJL)

Discussiëren Kun Je Leren (DKJL) leert kinderen en jongeren discussiëren en debatteren. DKJL maakt moeilijke onderwerpen zoals omgaan met geld, schulden en armoede bespreekbaar. DKJL biedt kinderen en jongeren een podium om hun stem te laten horen. Voor volwassenen geeft het inzicht in het denken van jongeren van nu. DKJL is een bewezen effectieve burgerschapsmethode. DKJL = praat erover, maak contact, doorbreek taboes, voorkom vooroordelen.

ACTIVITEITEN

DKJL verzorgt de officiële opening van de Week van het Geld in samenwerking met Wijzer in Geldzaken en de gemeente Breda in het NAC-stadion in Breda. In de week daaraan voorafgaand verzorgen we masterclasses op scholen met als thema armoede. In opdracht van onze partners zullen we nieuwe masterclasses en debatten aanbieden aan scholen in diverse gemeenten. Stellingen die onder andere tijdens de Week van het Geld 2019 centraal staan:

- Kinderen die in armoede opgroeien hebben evenveel kansen als andere kinderen.
- Jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor hun (zorg)schulden.
- Je bent een 'held met je geld' als je weinig geld uitgeeft.
- Praten over geld kan overal, altijd en met iedereen.

In opdracht van de gemeente Almere zijn wij nu bezig met een onderzoek naar het effect van de lessen op het doorbreken van het taboe rondom schulden en armoede. De resultaten willen we graag delen met partners van de Alliantie Kinderarmoede.

PARTNER

Stichting Piëzo

Stichting Piëzo is een sociaal maatschappelijke organisatie (werkzaam in Leiden en Zoetermeer) die is gericht op het versterken van maatschappelijke participatie. Belemmeringen die maatschappelijke participatie in de weg staan worden concreet aangepakt, doordat wordt gewerkt met de Piëzo-Methodiek, een methode om stapsgewijs participatie te vergroten.

ACTIVITEITEN

- Wij zetten ons nieuwe project Preventieve Armoedebestrijding in, waarin gezinnen actief aan de slag gaan om grip te krijgen en te houden op hun financiën. Hiervoor worden Bezoekvrouwen en Bezoekmannen ingezet. Zij halen gezinnen uit hun sociaal isolement en leveren een waardevolle bijdrage aan de bestrijding van eenzaamheid in Zoetermeer. Door de inzet van Bezoekvrouwen en Bezoekmannen worden cultuur- en taalbarrières overbrugd, en is deelname van gezinnen met een niet-Nederlandse achtergrond goed mogelijk.
- Wij gaan onze duizenden deelnemers nog actiever informeren over mogelijkheden voor inkomensondersteunende maatregelen voor gezinnen, en participatiemogelijkheden voor kinderen die opgroeien in armoede. Bijvoorbeeld verjaardagspakketten van stichting Jarige Job, kinderfeestjes-cheques, stichting Leergeld etc.

'Als je als kind nooit
iets anders ziet,
kun je ook nooit
een andere keuze
maken.'

(ervaringsdeskundige)

PARTNER

Sterk uit Armoede

Met Sterk uit Armoede gaan opgeleide 'ervaringsdeskundigen in generatiearmoede en sociale uitsluiting' in een grote diversiteit aan maatschappelijke organisaties aan het werk in een betaalde baan. Doel is om de kloof tussen de mensen in armoede en professionals te overbruggen. Hiermee worden beleid en interventies effectiever. Sterk uit Armoede beoogt vooral een kanteling in de samenleving te bewerkstelligen, waarbij de mensen om wie het gaat zelf zeggenschap hebben bij het doorbreken van generatiearmoede en het bieden van perspectief aan kinderen in armoede. Armoede gaat niet alleen over geld. Het gaat ook over niet mee kunnen doen, je minderwaardig voelen. Armoede doet wat met je zelfvertrouwen. Het vormt je als kind. Sterk uit Armoede is een aanpak van Stichting Mens en Maatschappij. Drentse en Groningse gemeenten, provincies en maatschappelijke organisaties zijn partner.

ACTIVITEITEN

- Kennis delen over de leefwereld van mensen in armoede en welke interventies al dan niet werken (en waarom).
- Acties gericht op het betaald aan het werk hebben van minstens 100 ervaringsdeskundigen in 'generatiearmoede en sociale uitsluiting'.
- Bespreekbaar maken van armoede en het taboe doorbreken.
- Een aanpak ontwikkelen met het onderwijs, om leerlingen te herkennen, ouders te betrekken en leerkrachten te versterken.
- Landelijk verspreiden van de aanpak door kennis te delen.

PARTNER

Ingrado

Ingrado is de brancheorganisatie die zich inzet voor de bescherming van het recht op onderwijs en ontwikkeling van jongeren. Alle gemeenten en regio's in Nederland die zich bezighouden met het voorkomen van verzuim en schooluitval zijn bij ons aangesloten.

ACTIVITEITEN

- Door ons landelijk dekkende ledenbestand hebben we veel mogelijkheden om aandacht te vragen voor het bestrijden en voorkomen van kinderarmoede. Onze leden kunnen veel signaleren en agenderen.
- We hebben een methodische aanpak voor schoolverzuim ontwikkeld waarbij we als extra aandachtspunt de signalering van kinderarmoede opnemen.
- In ons *Ingrado Magazine* besteden we aandacht aan dit thema. Meer bekendheid vergroot immers ook de aandacht.

‘Moeders vertelden mij
“armoede is een taboe”,
maar dat dit niet
betekent dat zij er
niet over willen praten!
Vanuit zichzelf beginnen
zij er alleen niet
zo snel over.’

(Mirjam Jobse MSc-ANP,
verpleegkundig specialist)

PARTNER

Branchevereniging Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (BPBI)

BPBI is de grootste en oudste branchevereniging voor professionele bewindvoerders en inkomensbeheerders. BPBI heeft ca. 400 leden. Zij bieden financiële zorg aan circa 80.000 financieel kwetsbaren, waaronder gezinnen met kinderen.

Branchevereniging

ACTIVITEITEN

- Verspreiden van informatie over de Alliantie Kinderarmoede onder de leden.
- Bevorderen van bewustwording van de mogelijkheden voor bewindvoerders en inkomensbeheerders om armoede te signaleren.
- Bundelen en aankaarten van informatie over systeemfouten.

PARTNER

Verus

Verus is een koepel waarbij 650 christelijke en katholieke schoolbesturen en 4000 scholen zijn aangesloten. Verus doet aan belangenbehartiging van de scholen en biedt dienstverlening aan op de terreinen identiteit, bedrijfsvoering, juridisch en governance.

ACTIVITEITEN

- Verus werkt aan een aparte (tijdelijke) voorziening voor plaatsen waar scholen erg achteruitgaan door de nieuwe gewichtenregeling waarin armoede als indicator nu ook een rol speelt. Door deze regeling te binden aan initiatieven met ander achterstandenbeleid (passend onderwijs en maatschappelijke zorg), kunnen we zo voor kinderen gelijke rechten garanderen.

Vereniging voor katholiek
en christelijk onderwijs

EEN OVERZICHT VAN PARTNERS VAN DE ALLIANTIE KINDER- ARMOEDE NEDERLAND

- Actief Ouderschap
  - ActiZ
  - Aldi
  - Alfa College Ommen-Veldhuizen
  - Alliantie van Kracht
  - AWWN
  - Baby Friendly Nederland
  - Bazalt Groep
  - Beroepsorganisatie Kindbehartiger
  - BPBI
  - BV Familie
  - CJG Rijnmond
  - De Bijlesbeurs
  - De Vonk
  - Divosa
  - Duofractie PvdA/GroenLinks
  - Edventure
  - Fitgaaf
  - FNO
  - GeluksBV
  - Gemeente Borsele
  - Gemeente Den Haag
  - Gemeente Groningen
  - Gemeente Hilversum
  - Gemeente Hoogeveen
- Gemeente Renkum
  - Gemeente Steenbergen
  - Gemeente Utrecht
  - Gemeente Waalwijk
  - Gemeente Weert
  - Gemeente Zaanstad
  - GGD Brabant Zuidoost
  - GGD GHOR Nederland
  - GGD Groningen
  - GGD IJsselland
  - GGD Limburg Noord
  - GGD Noord en Oost Gelderland
  - GGD RU
  - GGD Twente
  - GGD West Brabant
  - GGD Zeeland
  - GGD Zuid Limburg
  - Hanzehogeschool Groningen
  - Hanzehogeschool PA
  - Hanzehogeschool Social Studies
  - HCO
  - Healthy Ageing Network Northern Netherlands
  - Hogeschool Rotterdam, onderzoeksgroep Ouders in Rotterdam Zuid
  - Hogeschool van Amsterdam, Lectoraat Armoede

- Interventies
  - Humanitas
  - Ingrado
  - JES Rijnland
  - JGZ Almere
  - JGZ Kennermerland
  - JOGG
  - Kind en ziekenhuis
  - Kinderrechtencollectief
  - Leren en werken
  - Markieza
  - Menzis
  - NDC Mediagroep
  - Nederlands Jeugdinstituut
  - Ouders & Onderwijs
  - Pharos
  - Plangroep (lid NVVK)
  - Platform 31
  - Purpose
  - Rabobank Foundation
  - RPCZ
  - SAG Zorgontwikkeling BV (Rondom de Geboorte en JGZ 0-4 jaar)
  - Sardes
  - Save the Children

- SchuldenlabNL
- Sociaal Werk Nederland
- Steunpunt Basisvaardigheden
- Stichting de Nieuwe Leefstijl
- Stichting Discussieren Kun Je Leren
- Stichting Jantje Beton
- Stichting Kind en Voeding
- Stichting Lezen en Schrijven
- Sterk uit Armoede
- Stichting Piëzo
- Stichting Stem zonder Gezicht
- Stichting Vérian
- TNO
- Uitgeverij Lemniscaat
- Verus
- Vitale Revolutie
- Zorg Innovatie Forum
- Zwitsal / Unilever

